

11. Az adó megfizetése, elszámolása; adószámla-kezelés

11.1. Az adófizetési kötelezettség alanya

Az adót a törvényben meghatározott *esedékességek*or az köteles megfizetni, akit arra jogszabály kötelez. A levont adót, adóelőleget annak kell megfizetnie, aki azt levonta. A beszedett adót az adóbeszedésre kötelezett fizeti meg.

Az adók megfizetésének a törvényben meghatározott esedékessége azt jelenti, hogy a befizetést a meghatározott határidő lejártáig lehet késedelmi-pótlék-mentesen teljesíteni.

Az adók, a költségvetési támogatások esedékességéről az *Art. 3. sz. melléklete* rendelkezik. Személyi jövedelemadó tekintetében például a törvény kimondja, hogy a vállalkozási tevékenységet nem folytató természetes személy a személyi jövedelemadót az adóévet követő év május 20-áig, a vállalkozási tevékenységet folytató természetes személy a személyi jövedelemadót az adóévet követő év február 25-éig fizeti meg. Általános forgalmi adó fizetésére kötelezett adóalany az általános forgalmi adó nettó, elszámolandó összegét, ha havonta tesz adóbevallást, a tárgyhót követő hó 20-áig, ha negyedévente tesz adóbevallást, a negyedévet követő hó 20-áig, ha évente tesz adóbevallást, az adóévet követő év február 25-éig fizeti meg, illetve ettől az időponttól igényelheti vissza.

Az adó megfizetésére kötelezett személy elsődlegesen az adózó, azonban a törvény kiegészítő szabályt tartalmaz arra az esetre, ha az adózó az esedékes adót nem fizette meg, és azt tőle nem lehet behajtani. Ez esetben az adó megfizetésére határozattal kötelezhető például:

- az *adózó örököse az örökrésze erejéig*, több örökös esetében örökrészüik arányában;
- a *megajándékozott*, az adózó által az adókötelezettsége keletkezését követően okirattal *juttatott ajándék értékének erejéig*;

- az adó megfizetéséért kezességet vállaló és az adótartozást átvállaló a jóváhagyott szerződésben foglalt adó tekintetében, valamint akinek a meg nem fizetett adóért való kezességét törvény írja elő;
- az adóbevétel csökkenését eredményező, valamint vagyoni hátrányt okozó bűncselekmény elkövetője az azzal összefüggő adó tekintetében, kivéve azon összeget, amely vagyonek Kobzással érintett;
- a gazdálkodó szervezet, a polgári jogi társaság adótartozásáért a rájuk vonatkozó anyagi jogi szabályok szerint a helytállni köteles tag (részvényes), vezető tisztségviselő;
- a szülői felügyelet alatt álló kiskorú gyermek adótartozásáért a szülői felügyeletet gyakorló szülő, illetve szülők egyetemlegesen, a kezelt vagyon erejéig; stb.

Az előzőekben felsoroltak az adókötelezettséggel terhelt adózó helyett, úgynevezett „mögöttes” felelősségi szabály alapján, mögöttes kötelezettként tartoznak az adót megfizetni, ha az az adózótól bármely okból kifolyólag (például elhalálozása miatt) nem hajtható be.

11.2. Az adó esedékessége

Az adót a *jogszabályban meghatározott időpontban, az adóhatóság által megállapított adót* (az utólagos adóellenőrzést követően feltárt adókülönbözetet is) *a határozat véglegessé válásától számított 15 napon belül* kell megfizetni. Az elsőfokú határozat – fellebbezés hiányában – a közléstől számított 15 nap elteltével, a másodfokú határozat a közlés napjával válik véglegessé. A véglegessé válást követően van még 15 napja az adózónak, hogy a fizetési kötelezettségét teljesítse. Amennyiben az adózó késedelembe esik, a késedelem napjaira pótlékot számít fel az adóhatóság.

Melyik naphoz köthető a megfizettség? Az adó megfizetésének időpontja

- az a nap, amikor az *adózó belföldi fizetési számláját az azt vezető pénzforgalmi szolgáltató megterhelte;*
- fizetési számlával nem rendelkező adózó esetében az a nap, amikor az adót a pénzforgalmi szolgáltató vagy – ha jogszabály lehetővé teszi – *az adóhatóság pénztárába befizették, illetve postára adták;*
- minden más esetben az a nap, amikor *az adóhatóság által megjelölt számlán a befizetést jóváírják.*

Nem minden adózóra terjed ki a pénzforgalmi számlanyitási kötelezettség (az érintetteket tételesen sorolja fel a törvény), azonban aki pénzforgalmi számla nyitására kötelezett, köteles a pénzeszközait pénzforgalmi számlán tartani és pénzforgalmát – ideértve az adófizetést is – azon lebonyolítani. A belföldi pénzforgalmi szolgáltatóknál sem egységes az ügyintézési idő, ami érinti az adózó pénzforgalmi számlájának megterhelési időpontját. Ezért az adózónak figyelemmel kell lennie arra, hogy az átutalási megbízást olyan időpontig nyújtsa be, amely lehetővé teszi, hogy a terhelés legkésőbb a törvényben előírt határidő utolsó napján megtörténjen. Amennyiben az adózó pénzforgalmi számlával nem rendelkezik, befizetését belföldi fizetési számláról (például lakossági folyószámláról) átutalással, illetve készpénzáttutalási megbízáson teljesítheti, vagy az adóhatóság pénztárába közvetlenül befizetheti.

Nemcsak az adózókat terheli kötelezettség az adó határidőben történő megfizetése tekintetében, hanem az adóhatóságot is az adó, költségvetési támogatás határidőben történő kiutalása tekintetében.

Az adózót megillető *költségvetési támogatás* kiutalásának esedékességéről törvény (az Art. vagy más törvény) rendelkezik. A költségvetési támogatást az igény (bevallás) beérkezésének napjától, de legkorábban az *esedékességtől számított harminc napon belül*, a visszaigényelt *általános forgalmi adót 75 napon belül* kell kiutalni.

E főszabály mellett kiegészítő szabályok is léteznek, az alábbiak szerint:

- Ha a felszámolás alatt álló adózóval szemben e határidő alatt az igényelt költségvetési támogatással összefüggésben adóellenőrzés indul vagy van folyamatban, a költségvetési támogatás kiutalásának határidejét az ellenőrzés megállapításairól hozott határozat véglegessé válásától kell számítani.
- Ha az adózó a kiutalási igényét a felszámolást, egyszerűsített felszámolást vagy a végelszámolást, egyszerűsített végelszámolást lezáró adóbevallásban terjeszti elő, a költségvetési támogatást felszámolás vagy végelszámolás esetén hatvan napon belül, egyszerűsített felszámolás vagy egyszerűsített végelszámolás esetén 45 napon belül kell kiutalni, amely határidőt a lezáró adóbevallás beérkezésének napjától, de legkorábban az esedékességtől kell számítani.
- Az adóhatóság *a természetes személy jövedelemadó-bevallásában feltüntetett visszatérítendő adót*, illetve költségvetési támogatást az igény

(bevallás) beérkezésétől számított harminc napon belül, de *legkorábban az adóévet követő év március 1-jétől* utalja ki.

- Ha a *költségvetési támogatást az adóhatóság állapítja meg*, a kiutalást az erről szóló *határozat véglegessé válásától számított harminc napon belül* kell teljesíteni.

Előfordulhat olyan eset, hogy az adózó visszaigénylést tartalmazó bevallása hibás, hiányos, ezért szükség van annak az adózó közreműködésével történő kijavítására. Ebben az esetben azt a kiegészítő szabályt tartalmazza a törvény, hogy a kiutalásra nyitva álló határidőt az adóbevallás kijavításának napjától kell számítani.

Abban az esetben pedig, ha az adóhatóság a kiutalás jogszerűségének vizsgálatára ellenőrzést indít, és az adózó az ellenőrzés megkezdését vagy befejezését akadályozza vagy késlelteti, az akadály megszűnésének napjától kell számítani a kiutalásra nyitva álló határidő kezdetét. A gyakorlatban ez azt jelenti, hogy a kiutalásra rendelkezésre álló idő attól az időponttól számítandó, amikor az ellenőrzésről felvett jegyzőkönyvet az adóhatóság az adózónak átadja.

A kiutalás napjának az számít, *amelyen az adóhatóság az átutalásra megbízást adott*. Költségvetési támogatás kiutalásának minősül az is, ha az adóhatóság gyakorolja visszatartási jogát. Ez esetben a kiutalás napjának azt a napot kell tekinteni, amelyen az adóhatóság a visszatartott költségvetési támogatással az általa nyilvántartott tartozás összegét csökkenti, illetve amelyen a köztartozást nyilvántartó szervezetnek történő átutalásról rendelkezik.

11.3. A megfizetés és a kiutalás módja

A fizetési kötelezettséget teljesíteni, valamint a költségvetési támogatást kiutalni forintban kell.

Az adóhatóság által nyilvántartott adót (ideértve a vámot és az egyéb fizetési kötelezettséget is) az adózónak adónként, kötelezettségenként a megfelelő, a Magyar Államkincstár által létrehozott *központosított beszédési számlára* kell megfizetnie, illetve a költségvetési támogatást támogatásonként, a megfelelő, központosított beszédési számláról kell visszaigényelnie. A bírságot, a pótlékot és a költséget külön számlára kell megfizetni. Ezek a számlaszámok a NAV honlapján megtalálhatók, illetve amennyiben

az adóhatóság határozattal állapít meg befizetési kötelezettséget az adózó terhére, a határozat rendelkező részében közli az adózóval, hogy a kötelezettséget mely számlaszámra kell teljesíteni.

A pénzforgalmi számla nyitására kötelezett adózót megillető költségvetési támogatást az adóhatóság kizárólag az adózó belföldi pénzforgalmi számlájára történő átutalással teljesítheti.

A pénzforgalmi számla nyitására nem kötelezett adózót megillető költségvetési támogatást az adóhatóság belföldi fizetési számlára történő átutalással vagy pénzforgalmi számláról történő készpénzkifizetés kézbesítése útján juttatja el az adózónak. A belföldi fizetési számla nyitására nem kötelezett, külföldi illetőségű adózót megillető adó-visszatérítést, adó-visszaigénylést az adóhatóság az adózó által megadott külföldi fizetési számlára, az adózó által meghatározott devizanemben utalja át.

Az állami adó- és vámhatóság az Alapok (a társadalombiztosítási alapok és az egyes elkülönített állami pénzalapok) javára teljesítendő befizetéseket külön számlákon tartja nyilván. Átalakulás, egyesülés, szétválás esetén az adóhatóság a jogelődöt megillető költségvetési támogatást, túlfizetést, illetve a jogelődöt terhelő tartozást a jogutód adószámlájára vezeti át.

Ha az adóhatóság a kiutalást késedelmesen teljesíti, a késedelem minden napjára a késedelmi pótlékkal azonos mértékű kamatot fizet az adózónak. Ez alól kivételt jelent az az eset, ha az adózó által igényelt (bevallott) összeg 30%-át meghaladóan jogosulatlan (tehát ha az adózó igényelt például 1 millió Ft-ot, de az adóhatóság kiutalás előtti ellenőrzés során megállapította, hogy ebből csak 600 ezer Ft igénylés jogszerű, míg 400 ezer Ft jogosulatlan igénylésnek minősül, akkor a késedelmesen kiutalt 600 ezer Ft után a késedelmes napokra nem fizet kamatot, mert az igénylés 40%-os mértékben jogosulatlan volt). További kivétel, amikor a kiutalást az adózó vagy az adatszolgáltatásra kötelezett mulasztása akadályozza (például a pénzforgalmi számlanyitásra kötelezett adózó nem tart fenn pénzforgalmi számlát, ahova az adóhatóság utalni tudna – ilyen esetben a késedelem nem az adóhatóságnak róható fel, ezért nem fizet a késedelmes napokra kamatot).

11.4. Adószámla-kezelés

Az adóhatóság az adózó adókötelezettségét (ideértve a vámot és egyéb fizetési kötelezettségeket is), költségvetési támogatási igényét, valamint az arra teljesített befizetést és kiutalást az adózó adószámláján tartja nyilván.

Az adózó kötelezettségeit a bevallás, illetve az adóhatóság vagy más hatóság határozata, a befizetéseket és a kiutalásokat a pénztintézet, illetve a posta bizonylatai alapján kell nyilvántartani (ezek azok a bizonylatok, amelyek alapján az adószámlán a tételeket könyvelik).

Az adóhatóság a kötelezettségeket, valamint a befizetéseket és a kiutalásokat az adószámlán adónként (köztehernemenként), illetve költségvetési támogatásonként mutatja ki.

A NAV adószámlát vezet minden olyan személy/adózó esetében, aki-nek/amelynek adókötelezettségét, adófizetési kötelezettségét törvény írja elő, azaz:

- adóköteles tevékenységet végez,
- adóköteles jövedelemmel rendelkezik,
- költségvetési támogatást igényel, illetve
- vámokkal és nem közösségi adókkal és díjakkal kapcsolatos kötelezettsége keletkezik.

Adószámla: az állami adó- és vámhatóság, illetve az önkormányzati adóhatóság által vezetett, az adózói fizetési kötelezettség és költségvetési támogatási igény, valamint az azokkal összefüggő pénzforgalom tételes, illetve egyenlegszintű kimutatására szolgáló nyilvántartás.

Az adószámla megképzése az adózó nyilvántartásba vételével egyidejűleg történik, megnyitása az első pénzforgalmi vagy kötelezettségtétel rögzítésével valósul meg, míg lezárására akkor kerül sor, amikor az adózással összefüggő tevékenységek folytatásának, valamint a vámmal kapcsolatos kötelezettségek keletkezésének lehetősége már nem áll fenn (például az adózó elhunyt, a gazdasági társaság jogutód nélkül megszűnt, stb.).

11.4.1. Az adószámla funkciói

Az adószámla elsődlegesen az adózók költségvetési kapcsolatainak közhiteles nyilvántartására szolgál. Ennek érdekében biztosítani kell:

- az adóhatósági aktusok során keletkező kötelezettségek könyvelését,
- a pénzforgalom lebonyolításához kapcsolódó tranzakciók könyvelését, valamint
- az előző két könyvelési folyamat nyomonkövethetőségét, ellenőrizhetőségét.

További jelentős funkciója az adószámlának a könyvelési események adatainak meghatározott elvek és szabályrendszer szerint történő tárolása. Emellett – kiemelten – alapjául szolgál minden olyan tevékenységnek, amelynél a döntés feltétele az adózó adóhatósággal kapcsolatos pénzügyi helyzetének vizsgálata (ilyen tevékenység például a köztartozás-kezelés, az adóigazolás stb.).

A nyilvántartásba vett adatokkal műveleteket kell végezni. Például:

- egyenlegeket kell számítani,
- jogelőd-jogutód kezelést kell biztosítani,
- időszaki zárást/nyitást kell elvégezni,
- biztosítani kell az adózói adószámla-kivonat előállíthatóságát.

11.4.2. Az adószámla felépítése, a nyilvántartott adatok köre

Az adószámla két fő része az *azonosító rész* és a *tartalmi rész*.

Az azonosító rész az adózó és az adószámla azonosítási adatait tartalmazza:

- az adóazonosító jelet, az adószámot, a VPID-számot;
- az adózó nevét, címét/székhelyét;
- az időszakot stb.

A tartalmi rész az egyes adószámlatételek jellemző adatait tartalmazza:

- kötelezettségi oldalon a kötelezettségek tételes kimutatását (előírás: befizetési kötelezettség; jóváírás: kötelezettségcsökkentés);
- pénzforgalmi oldalon a befizetéseket, átvezetéseket, kiutalásokat.

Az adószámla kötelezettségi oldala

A kötelezettségoldali könyvelés általános jellemzője az *előírás* és a *jóváírás*. Az előírás olyan könyvelés, amelyet az adószámlán (fizetendő) kötelezettségként tart nyilván az adóhatóság az adózó terhére, a jóváírás pedig olyan, amely az adószámlán kötelezettségcsökkenésként (például visszaigénylésként) jelenik meg az adózó javára.

A kötelezettségi oldalon könyvelt tételek típusai:

- bevallás, önellenőrzés;
- (vám)hatósági határozatok, kiszabások;

- más szerv jogerős határozata alapján (például az Országos Nyugdíjbiztosítási Főigazgatóság által a foglalkoztató terhére megállapított táppénz-hozzájárulás elmaradása miatti határozat);
- eljárási és egyéb határozatok, végzések;
- törvényi rendelkezésen alapuló fizetési kötelezettség;
- revíziós megállapítás, bírósági határozat;
- automatikusan képződő tételek (például: késedelmi kamat, nettó pótlék);
- a speciális, automatikusan képződő nyitóegyenleg.

Az adószámla pénzforgalmi oldala

A pénzforgalmi oldal általános jellemzője, hogy valamennyi *befizetés* (végrehajtói letéti számláról történő beutalás is), *kiutalás* (harmadik fél részére történő átutalás is), illetve *átvezetés* kimutatására szolgál. Megmutatja, hogy az adózó milyen összegeket és milyen módon fizetett be az adónemre, illetve más adónemen fennállt túlfizetéséből milyen összegek átvezetését kérte, vagy hivatalból az adóhatóság milyen összeget vezetett át, az átvezetés mely adónemről vagy mely adózó adószámlájáról történt.

A pénzforgalmi oldalon könyvelt tételek típusai:

- befizetés: banki, postai (a banki magában foglalja az EFER-en keresztül történő fizetéseket – bankkártya, POS, internetes bankkártya, VPOS és házipénztár);
- kiutalás: adózói kérelemre vagy hivatalból (szintén lehet banki és postai);
- átvezetés: adózói kérelemre vagy hivatalból (lehet adónemek és adózók között);
- átutalás: köztartozást kezelő szervtől/szervhez, harmadik félnek.

Az adószámla alapján pontosan és naprakészen megállapíthatónak kell lennie, hogy:

- az adózók milyen formában és gyakorisággal tettek eleget bevallási kötelezettségeiknek;
- a bevallások, határozatok, árunyilatkozatok milyen összegű adófizetésre kötelezik az adózót;
- az adó- és vámhatóság által előírt kötelezettségek mikor és milyen összegben teljesítendőek;

- a kötelezettségeket az adózók mikor, hogyan, milyen mértékben, illetve határidőben fizették-e meg.

11.4.3. Az adószámlával összefüggő egyéb rendelkezések

Ha az adóhatóságnál a tartozást az adózó csak részben egyenlíti ki, a köztehernemenkénti befizetést az esedékesség sorrendjében kell elszámolni (azaz az adózó befizetését az adott adónemen belüli korábban esedékes tartozásra számolják el).

Az adózó a bevallásában rendelkezhet arról, hogy az igényelt költségvetési támogatást az adóhatóság az adózó által megjelölt adó vagy egyéb fizetési kötelezettség megfizetésére számolja el. A jogszerűen igényelt költségvetési támogatás beszámításával az adó vagy egyéb fizetési kötelezettség megfizetettnek, a költségvetési támogatás kiutaltnak minősül.

Az adóhatóságnál nyilvántartott tartozás összegét – nettó módon számítva – csökkenteni kell az ugyanazon adóhatóságnál nyilvántartott túlfizetés összegével, vagy ha jogszabály valamely, az adózó által érvényesíthető kedvezmény igénybevételét az adóhatóságnál nyilvántartott tartozás hiányához köti (például közbeszerzési eljárásban pályázati feltétel az adótartozás hiányának igazolása), az igazolás kiállításakor az adóhatóság nettó módon számol, az egyes adónemekben fennálló túlfizetést figyelembe veszi a más adónemben fennálló esetleges tartozással szemben, és ha egyenlegében az adózónak nincs tartozása, erről állítja ki az igazolást.

Túlfizetés keletkezhet akkor, ha az adózó:

- téves befizetést teljesített (például nem a megfelelő adónemre utalt);
- a kötelezettségét meghaladóan teljesített befizetést;
- a bevallott és befizetett adója vonatkozásában önellenőrzést nyújtott be, és ennek nyomán visszaigényelhető adója keletkezett.

Ha az adott adónem tekintetében az adózónak a fizetési kötelezettségét meghaladó összeg áll rendelkezésére az adószámlán (azaz túlfizetése van), az adóhatóság a túlfizetés összegét – kérelemre – az adózó által megjelölt adónemre, illetve fizetési kötelezettségekre számolja el.

Ha az adózónak adótartozása nincs, és bevallási kötelezettségeinek eleget tett, rendelkezhet a fennmaradó összeg visszatérítéséről. Rendelkezés hiányában az adóhatóság a túlfizetést a később esedékes adó kiegyenlítésére

számolja el. Az adóhatóság a fennmaradó összeget csak akkor térítheti vissza, ha a befizetőnek nincs az adóhatóság által nyilvántartott, adók módjára behajtandó köztartozása.

A túlfizetés visszaigényléséhez való jog elévülését követően az adóhatóság a túlfizetés összegét hivatalból vagy kérelemre az általa nyilvántartott, az adózót terhelő más tartozásra számolja el, vagy tartozás hiányában azt hivatalból törli.

A pénzforgalmi adatok rendezését a '17-es bizonylatcsalád használatával lehet elvégezni, amely a '17 és a '17H („hivatalból”) jelű bizonylatból áll.

Az adónemekkel kapcsolatos rendelkezéseket (például az adónemek közötti átvzetést, a túlfizetés visszaigénylését) az adózók a '17-es bizonylat kitöltésével kezdeményezhetik. A teljesítéshez a bizonylaton kért összegeknek minden esetben rendelkezésre kell állniuk az adószámlán. Ezzel a bizonylattal átvzetés/kiutalás kezdeményezhető valamennyi adószámlán megjelenített adónem esetében.

Az adóhatóság az adószámla rendezését hivatalból is kezdeményezheti a '17H „Adó- és vámhatósági átvzetés és/vagy kiutalás” tárgyú bizonylattal.

Ahogy azt az előzőekben már említettük, az adószámlán egyenlegeket kell számítani, kimutatni. Egyenleg alatt az adószámlán könyvelt tételek összesítését értjük.

Az egyenlegeknek több fajtája lehet:

- Kötelezettségek egyenlege: a kötelezettségi oldalon könyvelt előírások és jóváírások összegének különbözete.
- Pénzforgalmi egyenleg: a pénzforgalmi oldalon könyvelt befizetések és kiutalások összegének különbözete.
- Adónemenkénti egyenleg: az adott adónemben a kötelezettségek és a pénzforgalom egyenlegének összesítése, az alábbiak szerint:
 - pozitív (+) egyenlegről, azaz hátralékról beszélünk, ha kevesebbet fizetett be az adózó, vagy többet igényelt vissza, mint amennyit köteles/jogosult volt;
 - negatív (–) egyenlegről, azaz túlfizetésről beszélünk, ha többet fizetett be az adózó, vagy kevesebbet igényelt vissza a bevallothoz, megállapíthatóhoz képest.
- Adózói vagy adószámla-egyenleg: az adott adózó adószámláján megjelenő adónemek összesített egyenlege.

Az egyes egyenlegek összegét befolyásolja a könyvelt tételek esedékességi dátuma (hogyan meddig kell megfizetni az adót), illetve terhelési dátuma (a megfizetés adózó általi teljesítésének napja).

Az egyes eljárásokhoz tartozó törvényi előírásoknak megfelelően különböző időpontokra (adott napra, már elmúlt vagy későbbiekben bekövetkező időpontra) lehet egyenlegeket kimutatni (napi egyenleg) az adószámlán.

Az adószámlával kapcsolatos egyes feladatok megfelelő kezeléséhez (például késedelmi pótlék szankció alkalmazása, elévült tételek megállapítása) szükséges az adószámlák évenkénti zárása, illetve nyitása. Ennek célja egy állandó, „végleges” adószámla-állapot kialakítása, amelyre visszamenőleg könyvelés már nem történhet.

A lezárt időszakra megállapítható, hogy:

- az adózó valamely fizetési kötelezettségét késedelmesen fizette-e meg, vagy valamely költségvetési támogatást az esedékességet megelőzően vett-e igénybe;
- található-e olyan kötelezettség az adószámlán, amely már nem hajtható be, vagy olyan jogosultság, amelyet az adózó már nem érvényesíthet.

A lezárt időszak alapján teljesíthetők az egyes kötelező, más szerveket érintő adatszolgáltatások is [például az államháztartás számviteléről szóló 4/2013. (I. 11.) Korm. rendelet, az államháztartásról szóló törvény végrehajtásáról szóló 368/2011. (XII. 31.) Korm. rendelet alapján].

Ha az adószámla 5 ezer forintot meghaladó összegű tartozást vagy túlfizetést mutat, az adóhatóság az adózó adószámlájának adónemenkénti egyenlegéről, valamint annak részletezéséről és a tartozásai után felszámított késedelmi pótlékról az adózónak október 31-éig értesítést küld [jogszabályi alap: 465/2017. (XII. 28.) Korm. rendelet 22. §].

Az állami adó- és vámhatóság az adózó adószámlájának egyenlegéről, a tartozásai után felszámított késedelmi pótlékról, valamint a közösségi vámjog szerinti késedelmi kamatról nem értesíti azt az adózót, aki (amely) bevállalás benyújtására, illetve adatszolgáltatás teljesítésére elektronikus úton kötelezett, vagy választása szerint elektronikusan nyújtotta be a bevállalását. Ezen adózóknak az állami adó- és vámhatóság az értesítési feltételek fennállása esetén elektronikus tájékoztatást küld az adószámla és a felszámított késedelmi pótlék elektronikus elérhetőségéről.

Az adószámlaadatok elektronikusan lekérdezhetők ügyfélkapus regisztrációt követően az eBEV portál elektronikus felületén a *Szolgáltatások/Adószámla és pótlékadatok* menüpontra belül. Ennek során az adózók

- megtekinthetik az adószámlájuk állapotát,
- lekérdezhetik a tárgyidőszakra vonatkozó várható késedelmipótlék-kötelezettségüket,
- megtekinthetik a megelőző évre ténylegesen felszámított és előírt késedelmi pótlékukat, valamint
- az adószámlaadatok alapján aktuálisan fennálló tartozásaikat a magán-személyek elektronikus bankkártyás fizetés útján (VPOS) rendezhetik.

11.4.4. A visszatartási jog gyakorlása

Az adószámla témakörében fontos szót ejteni az adóhatóságot megillető visszatartási jogról.

Az Art. kimondja, hogy a NAV az általa felülvizsgálta, az adózót megillető költségvetési támogatást (adó-visszaigénylést, adó-visszatérítést) az általa nyilvántartott adó- és vámtartozás, adók módjára behajtandó köztartozás, az általános közigazgatási rendtartás alapján behajtandó köztartozás, illetve önkormányzati adóhatóság megkeresésében közölt – önkormányzati adóhatóságot megillető – tartozás összegéig visszatarthatja, és ezzel ennek erejéig a tartozás megfizetettnek minősül.

A visszatartásról az adózót az adóhatóság végzéssel értesíti. Az adózó nyilatkozatában feltüntetett tartozásra gyakorolt visszatartás esetében az adóhatóság a végzés mellőzésével, írásban értesíti az adózót a visszatartás tényéről. (Tehát abban az esetben, amikor az adózó maga rendelkezik arról, hogy a részére egyébként visszajáró összegből az adóhatóság teljesítsen valamely őt terhelő tartozást, az adóhatóság nem hoz alakszerű döntést.)

Visszatartási jogának gyakorlását az adóhatóság az adózó kérelmére akkor mellőzheti, ha a költségvetési támogatás (adó-visszaigénylés, adó-visszatérítés) elmaradása az adózó gazdálkodási tevékenységét ellehetetlenítené, illetve természetes személy adózó esetében az ő és vele együtt élő hozzátartozója megélhetését súlyosan veszélyeztetné.

Az adóhatóság a nyilatkozat alapján visszatartott összegből a kiutalásra nyitva álló határidőn belül, ha pedig megkeresésre jár el, a végzés jogerőre emelkedését követő 15 napon belül utalja át a jogosultnak az adózóval szemben fennálló követelését.

Ha az igényelt költségvetési támogatás (adó-visszaigénylés, adó-visszatérítés) összege az adózót terhelő tartozások mindegyikére nem nyújt fedezetet, azt az adóhatóság először a nála (NAV) nyilvántartott tartozás

kiegyenlítésére számolja el az esedékesség sorrendjében, azonos esedékességű adóknál a tartozás arányában. Az ezt követően fennmaradó összeget a követelések arányában kell átutalni a *köztartozás* jogosultjainak.

Mit értünk köztartozás alatt? A definíciót az Art.-ban találjuk meg, e szerint a köztartozás:

- törvényben meghatározott, az államháztartás alrendszereinek költségvetéseiből ellátandó feladatok fedezetére előírt *fizetési kötelezettség*, amelynek megállapítása, ellenőrzése, behajtása bíróság vagy közigazgatási szerv hatáskörébe tartozik; valamint
- a köztisztviselő működésének fedezetére törvényben előírt fizetési kötelezettség, feltéve, hogy azt önkéntesen *az esedékességkor nem teljesítették*.

Köztartozás keletkezik akkor is, ha az államháztartás alrendszereinek költségvetése terhére *jogosulatlanul igénybe vett* vagy rendeltetésétől eltérően felhasznált *támogatás* és járuléka *megfizetését az arra hatáskörrel rendelkező szerv elrendeli, és azt a kötelezett az előírt határidőig nem teljesíti*. Az állami adó- és vámhatóság a támogatás visszafizetéséről rendelkező szerv megkeresésére a költségvetési támogatás visszatartási jogát e tartozások tekintetében is gyakorolja.

A köztartozás-kezelés során – ahogy azt már rögzítettük – a visszatartásról végzést kell hozni, ennek véglegessé válását követően utalható át a köztartozás a jogosultnak.

Annak érdekében, hogy az adószámla kizárólag a behajtható kötelezettségeket, illetve az adózót megillető jogosultságokat tartsa nyilván, az elévült tételeket rendszeresen törölni kell róla. A törlést az adótartozás végrehajtásához, illetve a túlfizetés visszaigényléséhez való jog elévülésének beálltát követő nappal végzi el az adóhatóság.

Ellenőrző kérdések

1. Ki kötelezett az adó megfizetésére?
2. Ki kötelezhető határozattal az adó megfizetésére? Soroljon fel négy esetet!
3. Mikor esedékes az adó megfizetése?
4. Melyik naphoz köthető a megfizetettség?
5. Mi az adószámla?
6. Ismertesse az adószámla felépítését, a nyilvántartott adatok körét!
7. Mely esetekben gyakorolhatja az állami adó- és vámhatóság a visszatartási jogát?